



Jeugdherinneringen.



II. Lenie.

Nog zie ik haar vóór mij, zooals ze met met mij op de lagere school was. klein, toch stevig gebouwd, met één been, dat iets korter was en waardoor zij ietwat kreupel liep en het been, zeker om het recht te krijgen, in ijzeren beugels was vastgehouden. Wat heb ik een medelijden met haar gehad! Wat heb ik een bewondering voor haar gevoeld! Hoe vreeselijk scheen het mij altijd met die ijzers te moeten loopen, en dan daarbij nog kreupel te zijn! En hoeveel ontzag had ik op kinderlijke wijze voor haar, omdat zij altijd zoo vroolijk was. Joliger, grappiger, levenslustiger dan zij, was er geen in onze klasse, voor alles te vinden, zoo vlug zij kon aan alles meedoende, altijd blij, altijd goed gehumeurd! En als zij dan bij mij kwam spelen, dan was 't een feest voor haar — en dan holde ze en draafde ze door den tuin, was overal bij, nam het nooit kwalijk als ze achteraan kwam en kon zoo innig vergenoegd zeggen: „O, wat heb jij toch een heerlijken tuin!" Dan gebeurde het wel, dat 't ineens scherp tot me doordrong hoe ik meer moest waardeeren, en dan zag ik zoo'n dag mijn tuin mooier dan ooit. En kwam ik dan den volgende dag uit school, dan liep ik nog eens heel stil overal waar wij gespeeld hadden in onze vrije uren, en zeide ik tot me zelf: „Ach, Lenie zou zeker graag weer in mijn heerlijken tuin zijn gekomen! Arme Lenie!" — En toch was er geen reden tot beklagen, of liever ontzegde heel haar optreden, als kind reeds, iedereen het recht tot beklagen, en diezelfde gawe om zich overal zóó te gedragen, dat men wel veel eerbied voor haar had, maar nooit zou durven toonen, dat er in 't hart óók medelijden met haar was, heeft zij behouden in haar leven.

't Is nu drie jaren geleden, dat ik haar terugzag, en wat 't kind half onbewust deed, dat eischte nu de vrouw met volle bewustheid. Er ging kracht van haar uit: hier was een vrouw, die met haar geest haar zwak lichaam zoo volkomen beheerschte, als dit bij vele gezonde, flink opgegroeide menschen vaak niet het geval is. 't Was me een gróót genoegen haar weer te ontmoeten, en aan den avond van den dag dat zij mij had bezocht, glimlachte ik nog bij de gedachte aan haar overvloeienden levenslust en haar groot optimisme, waarom menig jong meisje in onze dagen, dat al moe is, vóórdat zij nog begonnen is, haar benijden kon.

M. v. M.

PRIJSVRAAG No. 3.

Gevraagd een vers te vinden in den bundel *Evangelische Gezangen*, waarin de letter *a* niet voorkomt.

Oplossingen in te zenden voor 1 Mei a. s.

Men schrijve op de buitenzijde van de envelop: „Raadsel Timotheüs" en adresseere de brieven aan de Redactie, Dunne Bierkade 17, Den Haag.

Als prijzen worden uitgelooft: *Vijf groote, mooie gravures* in lijst.

Voor al in dezen tijd van het jaar, waarin men nog al eens iets verandert en verschikt in huis, zal een mooie wandversiering zeker welkom zijn.

N.B. Tot onzen spijt zijn wij nog niet gereed met het nazien der oplossingen van prijsraadsel 2. Het is een tijd-roovend werk, zoodat onze lezers nog even geduld moeten hebben.

AAN HET KRUIS.

Hoe hangt het Vleeschgeworden Woord aan 't kruis,
Gods Eengeboren Zoon, Zijn Welbeminde, —
gemarteld en vermoord door boosgezinden,
gehoond, gesard door hoog en laag gespuis!

Uw leven, van de kribbe tot het kruis
Was één bewijs, o Jezus, hooggezinde,
hoezeer Gij ons, onwaardigen, beminde,
Ons brengen wildet in Uws Vaders Huis!

In ruil daarvoor klonk men U aan het kruis

Men? . . . *Men* alleen? . . . Neen, 't is ook voor mijn zonden,
dat Gij daar bloedt uit lijfs- en zielewonden!

Ook *ik* ben, Heiland, aan Uw lijden schuldig

En toch, . . . en tóch verdraagt Gij mij geduldig,
en toch, . . . en tóch wenscht Gij mij veilig thuis!

Ontleend aan: „Uit de diepte."

NELLIE.



STRANDJUTTERS.



Er zijn aanmerkingen gemaakt op de schets „*Strandjutters*," voorkomende in het nummer van 1 April j.l. En die aanmerkingen zouden ook ten volle gerechtvaardigd zijn, indien het bewuste opstel op de Nederlandsche strandjutters van onzen tijd doelde.

Dit is echter niet het geval. De illustratie wijst ons trouwens niet naar de Nederlandsche maar naar de kliprijke Noorweegsche kusten.

Doch ook daar zijn de strandroovers, zooals zij in het opstel zijn geschetst, gelukkig niet meer te vinden. Die strandroovers bestonden echter wel in de Middeleeuwen, en de schrijver had op die misdadigers het oog.

Hij verzuimde echter, onder het hoofd te plaatsen: „*Een schets van de Noorsche kusten in de Middeleeuwen*," en door dat verzuim ontstond het verklaarbaar misverstand.

L. P.

WILLIAM SHAKESPEARE.

(GEST. 23 APRIL 1616.)

Christenen houden niet van den schouwburg. En men behoeft maar even te zien naar de titels van de stukken, die dikwijls in den schouwburg vertoond worden, om den tegenstand van de Christenen tegen den schouwburg te verstaan. Er worden soms stukken vertoond, zóó schunnig, dat ook een fatsoenlijk mensch, al is hij geen Christen, zich schamen zou, er bij tegenwoordig te wezen, en het gebeurt dan ook meermalen, dat een burgemeester gebruik maakt van zijn recht, om een ergerlijk stuk te verbieden.

Natuurlijk zeggen we daarmee niet, dat al wat in den schouwburg vertoond wordt, ergerlijk is en zedenkwetsend. Zoo laag staat de uitgaande wereld gelukkig niet. Maar tooneeldirecteurs en tooneelspelers willen ook gaarne leven, en wanneer ze alleen degelijke stukken gaven, zou het publiek te klein zijn. Dat verklaart van hun zijde veel, en

dat getuigt tegen het publiek. Maar dat verklaart tevens, waarom een Christen, die ook zich wachten wil voor den schijn des kwaads, geen schouwburg bezoekt, ook al wordt er een stuk vertoond, dat hij met een gerust geweten zou kunnen bijwonen. Wil hij met zulk een stuk kennis maken, dan leest hij het, en schouwburgbezoekers zeggen wel, dat men een stuk bij het lezen meer geniet dan bij het zien.

Er bestaan tal van tooneelstukken, die het lezen wel waard zijn, en het zijn de grootste dichters geweest, die zulke stukken hebben geschreven. We noemen in ons eigen land slechts Bilderdijk en Vondel, welke laatste dikwijls zijn stof aan den Bijbel ontleende. En om bij den allerlaatsten tijd te blijven: ik las nog onlangs van I. Querido: Saul en David, en ik heb gevoeld, hoe de Jood Querido den Jood David de lofliederen in den mond legt.

Een dichter, die ons een geschiedenis wil doen zien, welke hij in den geest aanschouwd heeft, kan twee wegen inslaan, den weg van het epos, en den weg van het drama. Verschillende dichters kozen den eersten weg: de verhalende poëzie. Ik noem Bilderdijks Ondergang der Eerste Waereld;

Miltons Verloren Paradijs; Tasso's Verlost Jeruzalem. De meesten echter kozen den weg van het drama; zij geven de geschiedenis weer in tafereelen, en in elk tafereel ziet en hoort men de handelende personen. Denkt men zich die gekleed in het costuum van hun tijd en geplaatst in een omgeving van hun tijd, dan ziet de lezer met het oog van zijn geest de handeling gebeuren, alsof hij er bij tegenwoordig is. Natuurlijk hangt het van den aard van het stuk af, of dat een verheffenden of een verlagenden invloed op hem uitoefent, terwijl het van de kracht van den dichter afhangt, of het stuk aangrijpt of niet.

Deze lange inleiding achtten we noodig, waar we ook in „Timothëus” een herinnering geven aan William Shakespeare, den grooten Engelschen tooneeldichter, die drie eeuwen geleden, den 23^{en} April 1616, te Strahford on Avon overleed, waar hij in April 1564, op onbekenden datum werd geboren. Hij leefde dus onder de regeering van koningin Elisabeth en haar opvolger

Jacobus I. Ik zag aangekondigd, dat de Haagsche schouwburg dezer dagen „De Koopman van Venetië” speelt, en ik begrijp dus, dat men daar ook den dichter herdenkt.

Het pleit zeker wel voor de grootheid van een dichter, dat men drie eeuwen na zijn dood niet alleen in zijn vaderland, maar ook in andere landen, zijn gedachtenis viert. Meer nog, het pleit voor de grootheid van een dichter, dat vele uitdrukkingen uit zijn werken gemeengoed van het geheele volk zijn geworden, zoodat ook de Engelschman, die nooit iets van Shakespeare gelezen heeft, die uitdrukkingen in zijn gewone gesprek bezigt. Dat zou niet het geval zijn, indien de dichter niet zeer veel gelezen werd en nog werd, en er moet dus in zijn gedichten iets zijn, dat bijzonder de aandacht trok.

Dat iets is zijn buitengewone kennis van het menschelijk hart met al zijn roerselen van liefde en van haat, van hoop en van weemoed, van toorn en van wraak, van vergelding en van vergeving. Die kennis van het menschenhart is een eigenschap van elken waren dichter, maar vooral van een dichter, die een tafereel van het menschen-

leven in dramatischen vorm geeft. En juist dat komt bij Shakespeare te voorschijn. Wanneer hij ons een persoon teekent door de woorden, die de persoon zegt, dan leeren wij het karakter kennen, en dan zien we, hoe de vrucht van dat karakter juist die daden in die omstandigheden moeten zijn. Maar — daar blijft het dan ook bij. Dat God in het karakter van den mensch ingrijpt bij de wedergeboorte, en den mensch omschept tot een nieuwen mensch, dat komt bij deze drama's niet uit. Het is de natuurlijke mensch, ook al is hij godsdienstig, en zijn daden zijn de gevolgen van zijn natuurlijk karakter. Zulke drama's leeren ons dus den mensch kennen, maar ze leeren ons God niet kennen. Dat is de verdienste en dat is tegelijk het gebrek van alle tooneelstukken van de groote dichters.

Men roemt onder deze Shakespeare als den grootste.

Het zou mij niet passen, te beslissen, of dat oordeel gewettigd is, maar waar alle bevoegden hem den grootsten of althans een der grootsten noemen, daar zal hij dien roem stellig verdienen. Zeven en dertig stukken zijn van hem bekend. Voor een deel zijn het blijspelen, stukken,

waarin nog al wat vroolijkheid voorkomt, en waarin alles naar weensch afloopt. Tot dezen behoort de Koopman van Venetië. Voor een deel zijn het historische stukken uit den tijd van de Engelsche burgeroorlogen in de veertiende en vijftiende eeuw en ook wel uit andere tijden en andere landen. Zeer bekend is bijv. zijn Julius Caesar. En voor een deel zijn het treurspelen, en vooral in deze is 't het karakter der personen, dat tot de droevige uitkomst leidt. Onder deze zijn bijzonder bekend Macbeth, Koning Lear, Othello, Hamlet.

Nog moet opgemerkt worden, dat Shakespeare een buitengewonen rijkdom van taal heeft. Zeer dikwijls is hij zoo beknopt in zijn uitdrukkingen, dat men nadenken moet om hem te verstaan, maar dat nadenken loont de moeite.

Zijn levensgeschiedenis is spoedig verteld. Van zijn jeugd is weinig bekend. Zijn vader was een man van beteekenis in zijn woonplaats, en de jonge William schijnt goed onderwijs genoten te hebben. Hij trouwde reeds op zijn

achttiende jaar en vestigde zich vier jaar later te Londen, waar hij tooneelspeler werd en reeds vroeg als tooneeldichter optrad. Tegen het eind van zijn leven vestigde hij zich weer in zijn geboorteplaats.

Gedurende de laatste halve eeuw is er intusschen twijfel ontstaan, of de tooneelspeler Shakespeare wel de dichter is van de gedichten, die op zijn naam staan. Er zijn er, die ze te groot achten voor een man, van wiens ontwikkeling zoo weinig bekend is. Daarom heeft men den dichter Baco genoemd, een man, wiens groote geleerdheid bekend was. Nog dezer dagen verscheen over dat vraagstuk een studie van een Nederlandschen criticus. Daartegenover wordt opgemerkt, dat iemand zijn studie en vooral zijn inzicht volstrekt niet altijd opdoet op de schoolbanken, en dat men toch rekening moet houden met den natuurlijken aanleg en met den arbeid van den volwassen man. Wij blijven echter wijselijk buiten dien strijd en huldigen voorloopig nog maar William Shakespeare als den grooten dichter.

A. L.

